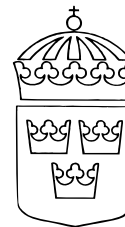

Regeringens proposition

2000/01:140

Reformerade regler för bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Prop.
2000/01:140

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 23 maj 2001

Göran Persson

Ingela Thalén
(Socialdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I och med ålderspensionsreformen avskaffas det särskilda grundavdraget för pensionärer. För att kompensera för detta kommer bruttopensionerna att höjas, vilket leder till att nuvarande system för bostadstillägg till pensionärer måste anpassas till de höjda bruttopensionerna. Det övergripande syftet med de föreslagna förändringarna är att bostadstillägget skall göras om så att det fungerar på ett likvärdigt sätt med de nya systemen för ålderspension, efterlevandepension och sjuk- och aktivitetsersättning som med de nuvarande pensionssystemen. Därvid är utgångspunkten dels en likartad fördelningsprofil med den som gäller idag, dels oförändrade kostnader.

En översyn har samtidigt gjorts i syfte att modernisera det bostadstilläggssystem som i sina huvuddelar har varit oförändrat sedan 1962.

Bostadstilläggets karaktär av individinriktat grundskydd betonas liksom avgränsningen gentemot bostadsbidraget. Detta motiverar att systemen för de två bostadsstöden även fortsättningsvis är skilda åt, medan enskilda regler så långt möjligt bör vara enhetliga. I propositionen föreslås ett nytt inkomstbegrepp för det reformerade bostadstillägget, som i princip är likvärdigt med det för bostadsbidraget.

Det nya bostadstillägget skall vara tidsbestämt. Utgångspunkten är att beslut om bostadstillägg skall gälla ett år. Är förhållandena okomplicerade kan beslutsperioden istället vara upp till tre år.

I huvudsak är personkretsen densamma som för nuvarande bostadstillägg. Den tidigare absoluta knytningen till pension (folkpension) kommer dock inte längre att finnas kvar. Istället är utgångspunkten för rätt till bostadstillägg att man har en huvudsaklig och långsiktig försörjning av pension eller uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning. Personkretsen blir därmed något snävare. Partiell ålderspension och omställ-

ningspension kommer inte att grunda rätt till det nya bostadstillägget. Inte heller änkepension till kvinnor födda 1945 eller senare som grundar sig på dödsfall efter utgången av 2002, föreslås ge rätt till bostadstillägg.

Bostadskostnad för gift bidragstagare, vars make inte är berättigad till bostadstillägg föreslås beräknas till hälften av makarnas totala bostadskostnad – till skillnad mot nuvarande regler där bostadstillägget beräknas efter hela bostadskostnaden. Samtidigt införs ett fribelopp vid inkomstberäkningen för den make som saknar rätt till bostadstillägg, vilket delvis neutraliserar försämringen.

Inkomstbegreppet kommer i huvudsak att följa skattelagstiftningen med vissa tillägg. Som inkomst räknas inkomst av tjänst och näringsverksamhet samt inkomst av kapital. Därtill läggs 15 procent av förmögenhet överstigande 100 000 kronor per person.

Inkomst av tjänst och näringsverksamhet beräknas utifrån en förväntad framtida inkomst, medan uppgifter om förmögenhet och inkomst av kapital hämtas från senast kända uppgifter.

Sedan den bidragsgrundande inkomsten fastställts räknas denna om till en reduceringsinkomst. Detta innebär att vissa inkomster viktas samt att ett fribelopp dras från inkomsten. Bostadstillägget minskas därefter med 62 procent av reduceringsinkomsten upp till ett prisbasbelopp och med 50 procent däröver. Reglerna om viktning och avräkning är en teknisk konstruktion för att uppnå neutralitet gentemot nuvarande inkomstprövningsregler.

Fribeloppet skall svara mot ett grundläggande konsumtionsbehov och föreslås i huvudsak knytas till basnivåerna för allmän ålderspension respektive sjuk- och aktivitetsersättning. Fribeloppet är till skillnad mot dagens regler inte individuellt beräknat, vilket är en betydande förändring.

För det särskilda bostadstillägget föreslås i stort oförändrade regler. En skillnad är dock att bidragstagarens disponibla inkomst, som avgör rätten till särskilt bostadstillägg, skall beräknas efter i princip faktiska skatte regler, till skillnad mot dagens starkt schabloniserade skatteberäkning.

De nya reglerna föreslås träda ikraft den 1 januari 2003. Av främst administrativa skäl föreslås att övergången till det nya bostadstilläggs-systemet sker successivt. Samtliga bostadstillägg som utges vid utgången av 2002 skall räknas om tidigast den 1 januari och senast den 30 juni 2003. Fram till omprövning betalas decemberbeloppet ut i bostadstillägg. Bidragstagare med förmån som inte längre grundar rätt till bostadstillägg, får behålla bostadstillägget t.o.m. juni 2003. Särskilda övergångsregler vid beräkning av bostadskostnad gäller även för förmånstagare vars make saknar rätt till bostadstillägg.

I denna proposition förslås även att i beräkningsunderlaget för garantipension för personer födda 1937 eller tidigare skall, som huvudregel, ingå det tjänstepensionsbelopp som ingår i taxeringen året före det år under vilket garantipensionen betalas ut.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	6
2	Lagtext.....	7
2.1	Förslag till lag om bostadstillägg till pensionärer m.fl.	7
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:781) om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension.....	15
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension	16
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall.....	18
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag.....	19
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:000) om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799).....	20
2.7	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	21
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:798) om ändring i lagen (1998:702) om garantipension	22
3	Ärendet och dess beredning	24
4	Gällande bestämmelser om statligt bostadsstöd, m.m.	26
4.1	Inledning	26
4.2	Bostadstilläggssystemet (BTP-systemet)	26
4.2.1	Bakgrund	26
4.2.2	Närmare om bostadstillägg	27
4.2.3	Beräkning av boendekostnad	28
4.2.4	Beräkningsunderlaget, m.m.....	28
4.2.5	Särskilt bostadstillägg till pensionärer	28
4.2.6	Kommunalt kompletteringsbelopp	28
4.3	Bostadsbidragssystemet (BOB-systemet)	29
4.3.1	Bakgrund	29
4.3.2	Närmare om bostadsbidraget	29
4.3.3	Beräkning av boendekostnad	30
4.3.4	Beräkningsunderlaget, m.m.	30
4.4	Samordning av bostadstillägg till pensionärer och bostadsbidrag	30
4.5	Sammanfattande jämförelser.....	30
4.6	Betänkandet SOU 1997:85	31
5	Allmänna överväganden	32
5.1	Principer för ett reformerat bostadstilläggssystem	32
5.2	Lagreglering och ikraftträdande	37
6	Kvalifikationskrav för det reformerade bostadstillägget.	38
6.1	Allmänna pensionsförmåner som kvalifikationsgrunder för det reformerade bostadstillägget	38
6.1.1	Generellt om kvalifikationskravet	38

6.1.2	Ålderspension	39
6.1.3	Efterlevandepension i form av omställningspension och särskild efterlevandepension	41
6.1.4	Änkepension	43
6.1.5	Hustrutillägg	46
6.2	Allmän sjukförsäkringsförmån i form av aktivitets- eller sjukersättning som kvalifikationsgrund för det reformerade bostadstillägget	47
6.2.1	Aktivitets- och sjukersättning	47
6.2.2	Kvalifikationskravet för det reformerade bostadstillägget vid vilande aktivitets- och sjukersättning	51
6.3	Förmån som betalas ut från stat inom Europeiska unionen (EU) eller Europeiska ekonomiska samarbets- området (EES) som kvalifikationsgrund för det reformerade bostadstillägget	53
6.4	Betydelsen av avkortad eller reducerad pensions- eller sjukförsäkringsförmån.....	54
7	Bostadstilläggets storlek och omfattning samt den bidragsgrundande bostadskostnaden, m.m.	55
7.1	Bostadstilläggets omfattning.....	55
7.2	Fördelning av bostadskostnaden mellan makar	56
7.3	Samordning av bostadstillägg till pensionärer m.fl. och bostadsbidrag.....	58
7.4	Bostadstilläggets storlek	59
8	Inkomstberäkning för bostadstillägg	61
8.1	Inkomstbegreppet	61
8.2	Inkomst av tjänst och näringsverksamhet samt utlandsinkomster, m.m.	62
8.3	Förmögenhetens inverkan på bostadstillägget	65
8.3.1	Kapitalinkomster	65
8.3.2	Inkomsttillägg för förmögenhet, m.m.	65
8.4	Skall den sammanlagda bidragsgrundande inkomsten grundas på uppskattad eller faktisk inkomst?	68
8.5	Tidsperioder för inkomstberäkningen	70
8.6	Gifta och sammanboende i bostadstilläggs- sammanhang.....	71
9	Bestämmande av reduceringsinkomst	73
9.1	Inledning	73
9.2	Utgångspunkten för inkomstprövning av bostads- tillägg till pensionärer m.fl.	74
9.3	Reduceringsinkomst och särskild viktning av vissa inkomster	76
9.3.1	Förbehåll för fribelopp vid omräkning till reduceringsinkomst	79
9.4	Avräkningsprocent	83
9.5	Inkomstprövningen av hustrutillägg, m.m.	95
10	Särskilt bostadstillägg	86
11	Processuella bestämmelser, m.m.	90
11.1	Ansökan om bostadstillägg	91

11.2	Beviljande av bostadstillägg.....	91	Prop. 2000/01:140
11.2.1	Utbetalning av reformerat bostadstillägg	94	
11.3	Anmälningsskyldighet vid ändrade förhållanden.....	94	
11.4	Omprövning av beslut om bostadstillägg, m.m.	95	
11.5	Återbetalning av bostadstillägg och uppgifts- skyldighet	97	
11.6	Överklagande	98	
11.7	Övriga bestämmelser	99	
12	Övergångsbestämmelser	100	
12.1	Särskilda bestämmelser om bostadstillägg under en övergångsperiod	100	
12.2	Ändrade förhållanden under tid som bostadstillägg utges under en övergångsperiod.....	101	
13	Konsekvenser.....	104	
13.1	Kostnads- och individeffekter	104	
13.2	Administrativa konsekvenser	107	
14	Uppgift om tjänstepension för beräkning av garantipension för personer födda 1937 eller tidigare	107	
15	Författningskommentar.....	111	
15.1	Förslaget till lag om bostadstillägg till pensionärer m.fl.....	111	
15.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:781) om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension.....	128	
15.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension	128	
15.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall.....	129	
15.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag.....	129	
15.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:000) om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799).....	129	
15.7	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	129	
15.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:798) om ändring i lagen (1998:702) om garantipension	130	
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över betänkandet Inkomstprövning av bostadstillägg till pensionärer (SOU 1999:52)	132	
Bilaga 2	Lagrådsremissens lagförslag	133	
Bilaga 3	Lagrådets yttrande.....	150	
	Utdrag ur protokollet vid regeringssammanträde den 23 maj 2001	154	

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,
2. lag om ändring i lagen (2000:781) om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension,
3. lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension,
4. lag om ändring i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall,
5. lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
6. lag om ändring i lagen (2001:000) om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799),
7. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229), och
8. lag om ändring i lagen (2000:798) om ändring i lagen (1998:702) om garantipension.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Härigenom föreskrivs följande.

Rätten till bostadstillägg, m.m.

1 § I socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som omfattas av denna lag. Socialförsäkringslagen innehåller också bestämmelser om förmåner vid utlandsvistelse och om handläggning av ärenden, m.m.

2 § Bostadstillägg enligt denna lag kan utges till den som uppbär

1. hel ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension,

2. sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

3. änkepension enligt lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

4. änkepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

5. särskild efterlevandepension enligt lagen om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

6. hustrutillägg enligt lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension, eller

7. pension eller invaliditetsförmån enligt lagstiftningen i en stat som ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, under förutsättning att förmånen motsvarar svensk pension eller ersättning enligt 1–6.

Bostadstillägg kan också utges till en änka som enbart på grund av bestämmelserna i 1 kap. 6 § tredje stycket lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn inte uppbär änkepension.

Bostadstillägg kan också utges till den vars sjukersättning eller aktivitetsersättning har vilandeförklarats enligt 16 kap. 16 § lagen om allmän försäkring.

3 § Bostadstillägg utges trots bestämmelserna i 2 § inte till

1. en pensionär som enbart uppbär ålderspension för tid före den månad då han eller hon fyller 65 år,

2. en kvinna som beviljats änkepension på grund av dödsfall efter utgången av år 2002 och som är född år 1945 eller senare, eller

3. en kvinna som enbart uppbär änkepension för tid från och med den månad då hon fyller 65 år.

4 § Särskilt bostadstillägg kan utges enligt 20 och 21 §§ till den som uppbär bostadstillägg enligt denna lag.

5 § En bidragsberättigad som är gift men stadigvarande lever åtskild från sin make skall likställas med ogift person, om inte särskilda skäl talar mot detta.

En bidragsberättigad som stadigvarande sammanbor med någon med vilken han eller hon har varit gift eller har eller har haft barn skall likställas med gift person. Om inte skäl visas för annat skall detsamma gälla i fråga om en vuxen person som lever tillsammans med en annan vuxen person, utan att de är gifta med varandra, om de är folkbokförda på samma adress.

6 § I denna lag avses med prisbasbelopp det enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring fastställda prisbasbeloppet.

7 § Bostadstillägg utges endast för den bostad där den bidragsberättigade har sitt huvudsakliga boende (permanentbostaden). För bostad i särskild boendeform lämnas bostadstillägg endast för boende i lägenhet eller för boende i en- och tvåbäddsrum.

En bidragsberättigad som vistas eller bor i en särskild boendeform eller i ett liknande boende är berättigad till bostadstillägg för sin ursprungliga permanentbostad under högst sex månader från det att försäkringskassan har bedömt vistelsen eller boendet i den särskilda boendeformen som stadigvarande.

8 § Bostadstillägg utges inte för sådan bostadskostnad som fastställs med beaktande av den bidragsberättigades inkomst.

Bostadstilläggets storlek

9 § Bostadstillägg utges för 91 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 4 500 kronor för den som är ogift och 2 250 kronor för den som är gift. För var och en av makarna skall bostadskostnaden beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad.

Bostadstillägg utges inte för bostadskostnad till den del den överstiger 2 250 kronor per månad för var och en av de boende vid boende i tvåbäddsrum i särskild boendeform.

10 § Storleken på det bostadstillägg som skall utges är beroende av den sökandes, och om sökanden är gift även makens, bidragsgrundande inkomst och reduceringsinkomst. Med bidragsgrundande inkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antas komma att få under den närmaste tiden. Med reduceringsinkomst avses den inkomst som återstår efter det att beräkning gjorts enligt 18 och 19 §§.

11 § Bostadstillägget skall minskas med 62 procent av reduceringsinkomsten till den del den inte överstiger ett prisbasbelopp. Till den del

Beräkning av bidragsgrundande inkomst

12 § Den bidragsgrundande inkomsten beräknas med utgångspunkt i

1. ett uppskattat överskott i inkomstslaget tjänst enligt 10 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229),
2. ett uppskattat överskott i inkomstslaget näringsverksamhet beräknat enligt 13 §, och
3. överskott i inkomstslaget kapital beräknat enligt 14 § för året före det år bostadstillägget avser.

Till de sammanlagda beräknade överskotten skall läggas belopp enligt 15–17 §§.

I fråga om en bidragsberättigad som är gift beräknas den bidragsgrundande inkomsten för den bidragsberättigade och hans eller hennes make var för sig.

13 § Överskottet eller underskottet av en näringsverksamhet beräknat enligt 14 kap. 21 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ökas respektive minskas med

- avdrag enligt 16 kap. 32 § inkomstskattelagen för utgift för egen pension till den del det inte överstiger ett halvt prisbasbelopp, och
- avdrag för underskott från tidigare beskattningsår enligt 40 kap. inkomstskattelagen.

14 § Överskottet eller underskottet i inkomstslaget kapital beräknat enligt 41 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ökas respektive minskas med gjorda avdrag i inkomstslaget med undantag för

- avdrag för kapitalförluster till den del de motsvarar kapitalvinster som tagits upp som intäkt enligt 42 kap. 1 § inkomstskattelagen,
- uppskovsavdrag enligt 47 kap. inkomstskattelagen vid byte av bostad, och
- avdrag för negativ räntefördelning enligt 33 kap. inkomstskattelagen.

15 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–14 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal inte skall tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,
2. studiemedel i form av studiebidrag,
3. skattefria stipendier till den del de överstiger 3 000 kronor per månad, och
4. ersättning från avtalsgruppsjukförsäkringar för sjukfall som inträffat före år 1991.

16 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för förmögenhet beräknad per den 31 december året före det år bostadstillägget avser enligt vad som anges i denna paragraf och 17 §.

Som förmögenhet räknas den skattepliktiga förmögenheten enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, beräknad med bortseende

från värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som avses i 2 kap. 13 respektive 18 § inkomstskattelagen (1999:1229) och som utgör den sökandes permanentbostad samt skulder med säkerhet i denna egendom. För sökande som har sin bostad i särskild boendeform skall detsamma gälla i fråga om värdet av privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som utgör permanentbostad för den sökandes make.

I lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall finns bestämmelser om beräkning av förmögenhet för den som har fått ersättning enligt den lagen.

17 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras med 15 procent av den sammanlagda förmögenhet som överstiger 100 000 kronor för den som är ogift och 200 000 kronor för makar. Det framräknade förmögenhetsbeloppet avrundas nedåt till helt tusental kronor.

I fråga om makar skall värdet av förmögenhet för var och en av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet efter avdrag enligt första stycket.

Beräkning av reduceringsinkomst

18 § Reduceringsinkomsten utgörs av summan av

- pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 2 §,
- pension eller invaliditetsförmån som utges enligt utländsk lagstiftning,
- inkomst av kapital enligt 12 § första stycket 3,
- tillägg till den bidragsgrundande inkomsten enligt 16 och 17 §§, och
- 80 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 19 §.

19 § Det fribelopp som avses i 18 § skall motsvara 2,17 gånger prisbasbeloppet för den som är ogift och 1,935 gånger prisbasbeloppet för den som är gift.

Uppbär den bidragsberättigade sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 7 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring eller motsvarande utländsk förmån skall i stället för vad som anges i första stycket ett avdrag göras med ett belopp som motsvarar garantinivån för hel sådan ersättning enligt 9 kap. 8 och 9 §§ lagen om allmän försäkring. Detta gäller dock längst till och med månaden före den då den bidragsberättigade fyller 65 år.

Om den bidragsberättigade uppbär mer än en förmån som enligt 2 § berättigar till bostadstillägg, skall avdrag enligt ovan göras med det belopp som är mest förmånligt för den bidragsberättigade.

Inkomsten efter reducering enligt första eller andra stycket är den bidragsberättigades reduceringsinkomst. I fråga om makar skall reduceringsinkomsten för var och en av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda reduceringsinkomst.

20 § Särskilt bostadstillägg skall utges med det belopp som den bidragsberättigades inkomster efter avdrag för skälig bostadskostnad understiger en skälig levnadsnivå, allt räknat per månad.

En skälig levnadsnivå enligt första stycket skall anses motsvara en tolfedel av 1,294 gånger prisbasbeloppet för den som är ogift och en tolfedel av 1,084 gånger prisbasbeloppet för den som är gift.

En bostadskostnad som uppgår till högst 5 700 kronor för den som är ogift och 2 850 kronor för den som är gift, skall anses som skälig bostadskostnad enligt första stycket.

21 § Vid tillämpning av 20 § skall följande inkomster beaktas:

1. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 12 § första stycket 1 och 2 efter avdrag för den skatte- och avgiftssats som följer av tillämplig skattetabell enligt 11 kap. 6 § skattebetalningslagen (1997:483). Om det för den bidragsberättigade inte kan beslutas någon tillämplig skattetabell skall den skatte- och avgiftssats användas som följer av den skattetabell som skulle ha varit tillämplig om sådant beslut hade kunnat fattas.

2. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 12 § första stycket 3 efter avdrag med 30 procent.

3. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 15 §.

4. Den del av den bidragsgrundande inkomsten som avses i 16 och 17 §§.

5. Bostadstillägg enligt 11 §.

Inkomsterna enligt första stycket 1–3 skall sammanlagda alltid anses utgöra lägst en tolfedel av det för den bidragsberättigade gällande beloppet enligt 19 § efter avdrag för beräknad preliminär skatt enligt första stycket 1.

Ansökan

22 § Bostadstillägg betalas ut efter ansökan. Sådant ansökan skall göras skriftligen hos den allmänna försäkringskassan.

Ansökan skall innehålla de uppgifter som behövs för att bedöma sökandens rätt till bostadstillägg.

Uppgifter om faktiska förhållanden skall lämnas på heder och samvete av sökanden och, om han eller hon är gift, av hans eller hennes make.

Utbetalning av bostadstillägg

23 § Bostadstillägg utges från och med den månad som anges i ansökan. Bostadstillägg får dock inte utges för längre tid tillbaka än tre månader före ansökningsmånaden.

Bostadstillägg får beviljas för en tid av tolv månader. Om det finns särskilda skäl får bostadstillägg beviljas för längre tid, dock längst för en tid av 36 månader.

24 § Bostadstillägg skall betalas ut månadsvis. Årsbeloppet skall avrundas till närmaste hela krontal som är delbart med tolv.

Bostadstillägg som understiger 25 kronor per månad betalas inte ut. Om särskilt bostadstillägg ingår skall dock bostadstillägget alltid betalas ut.

25 § Vid utbetalning av bostadstillägg för förfluten tid till en bidragsberättigad, vars make har uppburit bostadstillägg för samma tid, skall bostadstillägget minskas på sådant sätt att det sammanlagda beloppet under denna tid motsvarar de bostadstillägg som skulle ha utgivits om beslut om båda ersättningarna hade förelegat samtidigt.

Ändrade förhållanden

26 § Den som uppbär bostadstillägg enligt denna lag är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till försäkringskassan

1. om de inkomster som avses i 12 § första stycket 1 och 2 samt 15 § väsentligt har ökat för bidragstagaren eller dennes make,
2. om han eller hon byter bostad eller om boendeförhållandena ändras, eller
3. om han eller hon gifter sig eller äktenskapet upplöses.

27 § Bostadstillägget skall omprövas när något förhållande som bestämmer tilläggets storlek har ändrats.

Bostadstillägget får räknas om utan föregående underrättelse om den del av årsinkomsten ändras som utgörs av en förmån som betalas ut av den allmänna försäkringskassan, pension enligt utländsk lagstiftning, avtalspension eller motsvarande ersättning som följer av kollektivavtal. Detsamma skall gälla när sådant belopp som avses i 19 § ändras.

28 § En ändring av bostadstillägget skall gälla från och med månaden efter den månad då anledningen till ändring har uppkommit. En ändring av bostadstillägget skall dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela den månaden.

Uppgiftsskyldighet

29 § Banker och andra penninginrättningar skall på begäran lämna domstol, Riksförsäkringsverket eller den allmänna försäkringskassan sådana uppgifter om en namngiven person som gäller förhållanden av betydelse för tillämpningen av denna lag.

Återbetalning

30 § Den allmänna försäkringskassan skall besluta om återbetalning av bostadstillägg, om den som uppburit bostadstillägget genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet har orsakat att bostadstillägget har lämnats felak-

tigt eller med ett för högt belopp. Detsamma gäller om bostadstillägg i annat fall har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som uppburit bostadstillägget har insett eller skäligen borde ha insett detta.

Om det finns särskilda skäl får försäkringskassan helt eller delvis efterge krav på återbetalning.

31 § Avdrag på bostadstillägg får göras med skäligt belopp om den bidragsberättigade enligt beslut av en allmän försäkringskassa är återbetalningsskyldig för en ersättning som har utgetts på grund av denna lag eller en annan författning.

Omprövning och överklagande m.m.

32 § Bestämmelserna i 20 kap. 10–13 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring om omprövning och ändring av försäkringskassas beslut samt överklagande av försäkringskassas beslut och domstols beslut samt om Riksförsäkringsverkets uppgifter skall tillämpas i ärenden om bostadstillägg enligt denna lag.

Övriga bestämmelser

33 § Följande bestämmelser i lagen (1962:381) om allmän försäkring skall också tillämpas på bostadstillägg enligt denna lag:

- 17 kap. 1 § om sammanträffande av förmåner,
- 18 kap. 46 och 47 §§ om Riksförsäkringsverkets tillsyn,
- 20 kap. 2 a § om provisoriska beslut,
- 20 kap. 3 § tredje stycket om indragning eller nedsättning,
- 20 kap. 5 § om preskription,
- 20 kap. 6 § första stycket andra meningen om förbud mot överlåtelse,
- 20 kap. 8 § fjärde stycket om utredningsåtgärder, och
- 20 kap. 9 § om uppgiftsskyldighet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Genom lagen upphävs lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer.

2. Bestämmelserna i lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer gäller fortfarande för bostadstillägg som avser tid före ikraftträdandet.

3. Den som är berättigad till bostadstillägg enligt lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer vid utgången av år 2002 skall ha rätt att fortsätta att få bostadstillägget utbetalt även om sådan rätt inte finns enligt den nya lagen, dock längst till och med juni 2003. Detta gäller dock endast så länge den försäkrade uppbär sådan förmån som berättigar till bostadstillägg enligt bestämmelserna i den gamla lagen eller motsvarande förmån. Vad nu sagts skall även gälla särskilt bostadstillägg.

4. Bostadstillägget får under den tid som avses i punkten 3 betalas ut med samma belopp som betalades ut till den försäkrade för december 2002. Om förhållandena ändras av sådan anledning som anges i 26 § eller om bostadstillägget skall omprövas av någon annan anledning under tiden den 1 januari–30 juni 2003, skall de nya bestämmelserna tillämpas. Bostadstillägget får dock inte dras in enbart av den anledningen att bi-

dragstagaren inte uppfyller kraven i de nya bestämmelserna i 2 § för rätt till bostadstillägg. Prop. 2000/01:140

5. För den som för december 2002 är berättigad till bostadstillägg enligt de bestämmelser som gäller för gift pensionsberättigad, men vars make inte är berättigad till bostadstillägg skall följande gälla. I stället för vad som anges i 9 § får bestämmelserna i 4 § lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer tillämpas. Detta gäller längst till och med månaden före den då maken fyller 65 år eller dessförinnan börjar uppbära sådan förmån som enligt 2 § berättigar till bostadstillägg. Om de äldre bestämmelserna tillämpas skall inte sådant avdrag som avses i 19 § göras vid beräkning av makens reduceringsinkomst. Om bostadstillägget har börjat utges helt enligt de nya bestämmelserna, får inte de äldre bestämmelserna tillämpas därefter.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:781) om
ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen
(1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make
uppbär folkpension

Prop. 2000/01:140

Härigenom föreskrivs att punkten 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension i stället för dess lydelse enligt lagen (2000:781) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för hustrutillägg som avser tid före upphörandet av lagen.

Föreslagen lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för hustrutillägg som avser tid före upphörandet av lagen. *För tiden den 1 januari–30 juni 2003 gäller punkterna 3 och 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. på motsvarande sätt.*

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension

Prop. 2000/01:140

Härigenom föreskrivs i fråga om ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension

dels att punkten 3 skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas en ny punkt, punkt 4, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3. Vid tillämpning av lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension för hustrutillägg till kvinna vars make uppbär ålderspension skall

a) vad som gäller för folkpension i form av ålderspension enligt 1 § första stycket *och* 5 § första stycket femte meningen i stället gälla ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension,

b) hustrutillägg enligt 1 § andra stycket, för år räknat motsvara 1,67 gånger prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, om inte annat följer av vad som föreskrivs i 1 § tredje stycket eller 4 §,

c) vad som gäller för folkpension i form av ålderspension enligt 1 § tredje stycket i stället gälla den andel av oavkortad garantipension som mannen enligt 3 kap. 6 § lagen (1998:702) om garantipension är berättigad till eller skulle vara berättigad till om förutsättningarna för rätt till garantipension hade förelegat,

d) vad som gäller för folkpension och tilläggs pension enligt 5 § första stycket andra meningen i stället gälla pension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension

a) vad som gäller för folkpension i form av ålderspension enligt 1 § första stycket i stället gälla ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension,

b) hustrutillägg enligt 1 § andra stycket, för år räknat motsvara 1,67 gånger prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, om inte annat följer av vad som föreskrivs i 1 § tredje stycket eller 4 §. *Vid tillämpningen av 4 § första stycket skall hustrutillägget minskas med 60 procent av den pensionsberättigades reduceringsinkomst enligt punkten d,*

c) vad som gäller för folkpension i form av ålderspension enligt 1 § tredje stycket i stället gälla den andel av oavkortad garantipension som mannen enligt 4 kap. 6 § lagen (1998:702) om garantipension är berättigad till eller skulle vara berättigad till om förutsättningarna för rätt till garantipension hade förelegat,

d) *vid beräkning av hustrutillägg i stället för vad som anges som årsinkomst i 5 § gälla vad som föreskrivs i 12–19 §§ lagen (2001:000) om bostadstillägg till*

och garantipension enligt lagen om garantipension till den del sådan pension sammanlagt inte uppgår till 1,9 gånger prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen om allmän försäkring eller om dessa pensionsförmåner utges med viss andel, motsvarande andel av 1,9 gånger samma prisbasbelopp,

e) vad som gäller för tilläggspension enligt 6 § andra stycket i stället gälla pension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension eller garantipension enligt lagen om garantipension, samt

f) vad som gäller för folkpension i form av ålderspension enligt 13 § i stället gälla garantipension enligt lagen om garantipension.

4. I stället för vad som anges i 4 § i den upphävda lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension skall bestämmelserna i 5 § och 22–33 §§ lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. tillämpas på motsvarande sätt i fråga om hustrutillägg.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall

Prop. 2000/01:140

Härigenom föreskrivs att 3 a § lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2000/01:80 *Föreslagen lydelse*

3 a §

För den som har fått ersättning enligt denna lag skall tillgångar uppgående till ett belopp om etthundrasjuttiofemtusen (175 000) kr anses som förmögenhet och inte beaktas vid tillämpning av

1. 5 § lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer, 1. 16 och 17 §§ lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,

2. 5 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag,

3. 4 kap. 1 § och 8 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:000),

4. 26 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), 4. 26 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), samt

5. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, samt 5. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

6. 16 § lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring.

Anmälan enligt 8 § första stycket lagen om bostadstillägg till pensionärer behöver inte göras på grund av ersättning som har utgetts enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag

Prop. 2000/01:140

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12¹ §

Rätt till bostadsbidrag har den som

1. har fyllt 18 år men inte 29 år och
2. bor i en bostad som han eller hon äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

Bostadsbidrag enligt första stycket lämnas inte om sökanden eller dennes make

1. har barn som berättigar till bostadsbidrag till barnfamiljer eller
 2. får bostadstillägg enligt *lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer* eller på grund av bestämmelserna om inkomstprövning inte får sådant tillägg.
2. får bostadstillägg enligt *lagen (2001:000) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.* eller på grund av bestämmelserna om inkomstprövning inte får sådant tillägg.

Har sökandens make fyllt 29 år lämnas inte bostadsbidrag enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande beträffande bostadsbidrag som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1995:473.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:000) om
ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)

Prop. 2000/01:140

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § socialförsäkringslagen (1999:799) i stället för dess lydelse enligt lagen (2001:000) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2000/01:96 *Föreslagen lydelse*

3 kap.

2 §

Den som är bosatt i Sverige omfattas även av

1. lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
3. lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag,
4. lagen (1988:360) om handläggning av ärenden om bilstöd till handikappade,
5. lagen (1988:1463) om bidrag vid adoption av utländska barn,
6. lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn,
7. lagen (1993:389) om assistansersättning,
8. lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
9. lagen (1994:308) om bostads- 9. lagen (2001:000) om bostads-
tillägg till pensionärer, tillägg till pensionärer m.fl.,
10. lagen (1996:1030) om underhållsstöd,
11. lagen (1998:702) om garantipension,
12. lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, och
13. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn i fråga om
 - garantipension till omställningspension och änkepension,
 - efterlevandestöd till barn, och
 - pension enligt 6 kap. 5 § första stycket 2 samma lag eller enligt 4 § andra stycket 2 eller 6 § tredje stycket 2 lagen (2000:462) om införande av lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, beräknad i förhållande till det antal år som har tillgodoräknats som bosättningstid i Sverige.

2.7 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen
(1999:1229)

Prop. 2000/01:140

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 10 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

10 §

Följande bidrag är skattefria:

- bostadsbidrag enligt lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
- bostadstillägg enligt *lagen* – bostadstillägg enligt *lagen*
(1994:308) om bostadstillägg till pensionärer, och (2001:000) om bostadstillägg till
pensionärer m.fl., och
- kommunalt bostadstillägg till handikappade.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande beträffande bostadstillägg som avser tid före ikraftträdandet.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:798) om ändring i lagen (1998:702) om garantipension

Prop. 2000/01:140

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:702) om garantipension dels att 2 kap. 6 § och 6 kap. 6 § lagen i stället för deras lydelse enligt lagen (2000:798) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse, dels att det i övergångsbestämmelserna till lagen (2000:798) om ändring i nämnda lag skall införas en ny punkt, punkt 7, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §

Med tjänstepension enligt 4 § 2 och 4 avses dels pension som betalas ut på grund av sådan tjänstepensionsförsäkring som avses i 58 kap. 7 § inkomstskattelagen (1999:1229), dels pension som betalas ut på grund av tidigare tjänst på annat sätt än genom försäkring.

Tjänstepension skall i underlaget enligt 4 § ingå med *ett* belopp som *motsvarar den årliga pensionen beräknad efter den tjänstepension som avser december månad föregående år. Upphör eller tillkommer därefter en tjänstepension, skall beräkningsunderlagets belopp för tjänstepension justeras på motsvarande sätt. Detsamma gäller om en tjänstepension ändras på grund av att en annan beräkningsgrund skall tillämpas.*

Tjänstepension skall i underlaget enligt 4 § ingå med *det* belopp som *framgår av taxeringen året före det år garantipensionen avser*. Tillkommer därefter en tjänstepension till efterlevande skall beräkningsunderlagets belopp för tjänstepension justeras *med hänsyn till den tillkommande pensionen från och med månaden efter den då försäkringskassan fick kännedom om den pensionen. Detsamma skall gälla när en tjänstepension tillkommer i samband med att ålderspension enligt denna lag beviljas. Detta belopp skall, om inte tredje stycket skall tillämpas, ingå i beräkningsunderlaget till dess uppgifterna vid taxeringen avser tjänstepensionen för helt år.*

Upphör eller minskar tjänstepensionen skall beräkningsunderlagets belopp för tjänstepension efter anmälan av den pensionsberättigade justeras från och med den månad då försäkringskassan fick kännedom om ändringen.

6 kap.

6 §

Den som är född år 1937 eller tidigare *och som uppbär sådan tjänstepension som avses i 2 kap.*

Den som är född år 1937 eller tidigare skall *på begäran lämna den allmänna försäkringskassan*

6 § skall varje år, senast vid den tidpunkt som regeringen föreskriver, lämna uppgift om tjänstepensionens storlek för december månad. Om tjänstepensionsbeloppet för december inte är känt när uppgiften skall lämnas, skall det i stället anges vad tjänstepensionen med hänsyn till den senaste utbetalningen och övriga omständigheter kan beräknas komma att uppgå till för nämnda månad. Upphör eller tillkommer en tjänstepension efter att en uppgift har lämnats enligt första stycket, skall en ny uppgift lämnas. Detsamma gäller om en tjänstepension ändras på grund av att beräkning görs efter en annan beräkningsgrund. Uppgiften skall i dessa fall avse pensionens årliga belopp. Den nya uppgiften skall lämnas inom fjorton dagar efter det att pensionsstagaren fick kännedom om förändringen.

uppgift om tjänstepensionens storlek.

7. För år 2003 skall tjänstepension för den som är född år 1936 eller 1937 ingå i underlaget enligt 2 kap. 4 § med ett belopp som motsvarar den årliga pensionen beräknad efter den tjänstepension som avser oktober månad 2002 eller, om någon tjänstepension inte utgetts för denna månad, beräknad efter tjänstepensionen den första månaden sådan utgetts. För den som är född år 1937 skall detta belopp även gälla för år 2004. Vid tillämpning av denna punkt skall även 2 kap. 6 § tredje stycket gälla.